

Kulturdepartementet

postmottak@kud.dep.no

Deres ref.:
14/409 M3 HHO:elt

Vår ref.:
197/14 OL

Dato:
26. august 2014

Høring - NRK-plakaten

Vi viser til departementets brev og høringsnotat av 6. juni 2014.

I høringsnotatet ber Kulturdepartementet særskilt om innspill både om plakaten form og innhold.

MFOs utgangspunkt for disse vurderingene er at NRKs posisjon som allmennkringkaster og en av Norges aller viktigste kulturinstitusjoner må styrkes. I det perspektivet må lisensfinansieringen beholdes, og NRK må både gjennom lisensen og egne inntekter sikres det økonomiske armslaget som er nødvendig for å opprettholde og utvikle både innholdsproduksjonen og den faglige kompetansen i virksomheten.

NRK-plakatens form

Når det gjelder plakaten form har vi merket oss at den nå i sin helhet er tatt inn i vedtektene for Norsk rikskringkasting AS og dermed er formelt bindende for NRKs virksomhet. MFO anser det som en god løsning som rydder av veien enhver tvil om forholdet mellom plakaten og vedtektene. Selv om allmennkringkastingsoppdraget dermed er definert i begge dokumentene er det viktig å beholde NRK-plakaten som et selvstendig dokument som innbyr til en bredere debatt om NRKs oppgaver enn hva vedtektene alene gjør.

En tydelig og godt forankret definisjon av oppdraget bidrar til stabile og forutsigbare forventninger til kringkastingsvirksomheten, samtidig som medfører behov for forutsigbare økonomiske rammevilkår og tilførsel av tilstrekkelige ressurser til å utføre oppdraget. Vi kan derfor ikke se at det verken er behov for, eller ønskelig med et mindre detaljeringsnivå enn i den någjeldende plakaten.

NRK-plakatens innhold

Departementet ber særskilt om innspill om NRKs kommersielle inntekter, innholdstilbudet og bruk av eksterne produksjoner.

NRKs kommersielle inntekter

NRKs kommersielle inntekter er i dag relativt sett svært beskjedne, og det er vanskelig å se noe behov for innstramminger. Så lenge de kommersielle aktivitetene både er tydelig regulert og tilstrekkelig åpne for innsyn må det være helt legitimt for NRK å utnytte det potensialet som ligger både i organisasjonens kompetanse og innholdsproduksjon. Vi forutsetter da naturligvis at både opphavsrettigheter og andre rettigheter er klarert på en ryddig og rimelig måte.

NRKs innholdstilbud

Den gjeldende NRK-plakaten gir en bred og detaljert beskrivelse av NRKs samfunnsoppdrag. Vi mener at oppdraget er definert på en i all hovedsak god måte, og vi anbefale at dette videreføres. Dersom NRKs legitimitet som nasjonal allmennkringkaster skal opprettholdes er det viktig at de kravene som er nedfelt i den gjeldende plakaten består som klare politiske og formelle retningslinjer for virksomheten. Ikke minst gjelder det kravet om at NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur (§ 14 i vedtektene).

I pkt. g. er det tatt inn et krav om at minst 35 prosent av musikken som spilles skal være norsk, med vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk. I følge tilgjengelig statistikk var andelen norsk musikk i hovedkanalene i radio (P1, P2 og P3) i 2013 hhv. 42, 29 og 37 prosent. Det har imidlertid hersket noe tvil om nøyaktigheten i denne statistikken, og det kunne være ønskelig med en nærmere presisering av begrepet norsk musikk.

De riksdekkende kommersielle radiokanalene (Radio Norge og P4) er gjennom konsesjonsvilkårene som gjelder til utløpet av 2016 (eventuelt 2018) pålagt å sende en tilsvarende andel (35 prosent) norsk musikk. Begge kanalene har hittil oppfylt kravet, men mye av den norske musikken sendes på natten. Etter at digitaliseringen av radionettet er fullført, er det neppe mulig å opprettholde noe slikt krav om en minimumsandel av norsk musikk i de kommersielle kanalene, og det fryktes at andelen vil synke.

Samtidig har de digitale strømmetjenestene overtatt mye av musikkomsetningen i Norge, mens salget av fysiske eksemplarer av innspilt musikk har sunket dramatisk. Andelen av norsk musikk som omsettes gjennom strømmetjenestene er vesentlig lavere enn den var i det gamle markedet, og den norske musikken er i stor grad fortrent av internasjonal popmusikk.

Desto mer nødvendig er det da NRK fortsatt sender en stor andel norsk musikk, og at denne andelen økes.

MFO har tidligere tatt til orde for at kravet må settes til 50 prosent, og vi gjentar nå dette forslaget i forbindelse med gjennomgangen av NRK-plakaten.

Vi anser en norskandel på minst 50 prosent i NRKs musikkendinger som svært viktig både for NRKs posisjon som allmennkringkaster og for spredningen av norsk musikk til stadig nye aldersgrupper. Uten at NRK ivaretar dette ansvaret for norsk musikk står vi i fare for at mye av grunnlaget for å skape og spille norsk musikk vil forsvinne i løpet av de kommende årene.

I samme pkt. g) er det også nedfelt et krav om at NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk. Dette orkesteret er Kringkastingsorkesteret, som nyter en stadig større popularitet i store deler av landet og som utgjør en svært verdifull del av NRKs samlede musikktilbud.

Selv om det for tiden er liten risiko for at NRK av økonomiske eller andre hensyn skulle ønske å legge ned orkesteret, må kravet om at NRK skal holde et fast orkester videreføres i NRK-plakaten (og dermed i vedtektene). Eksistensen av Kringkastingsorkesteret innebærer at NRK selv kan produsere store musikkendinger og musikkinnslag i andre programmer uten å gjøre seg avhengig av eksterne aktører. Det innebærer også at NRK tar et selvstendig medansvar for å opprettholde og utvikle en viktig del av den norske musikkarven.

I tillegg burde NRK selv produsere vesentlig flere musikkprogrammer innenfor ulike sjangere og områder enn det virksomheten nå gjør, jf. også NRK-plakatens (vedtektenes) § 14, pkt. f. Vi vil likevel ikke foreslå endringer i plakatens formuleringer for å oppnå dette.

I høringsnotatet ber Kulturdepartementet om innspill om bredden i NRKs innholdstilbud. Vi kan ikke se for oss en allmennkringkaster som må begrense sine tilbud til områder som det kommersielle markedet ikke ivaretar. Tvert imot er det helt avgjørende både for NRKs utvikling og for utviklingen av et kvalitativt godt tilbud fra de kommersielle aktørene at NRK fortsatt får opprettholde så vel det tradisjonelle kringkastingstilbudet i sin fulle bredde og opprettholde og bygge ut et tilbud på andre medieplattformer. Om de kommersielle aktørene skulle bli skjermet for konkurranse fra NRK ville det neppe føre til noe særlig annet enn kvalitetsmessige forringelser av deres eget tilbud og til et mindre mangfold i det samlede kringkasting- og medietilbudet. Det er neppe NRKs tilstedeværelse og NRKs tilbud som har ført til mindre mangfold i det norske medielandskapet fram til nå, eller som vil gjøre det i framtida.

Departementet ber videre om innspill om NRKs tilstedeværelse på nye plattformer. Vi viser til foregående avsnitt som i høyeste grad er dekkende også for disse områdene, men det bør legges til at NRKs tilbud på internett og digitale plattformer fortsatt i hovedsak må være gratis for brukerne, slik det går fram av NRK-plakatens (vedtektenes) § 17, pkt. c.

Til sist ber departementet om innspill om hvilke implikasjoner den pågående medieutviklingen kan ha for NRKs mandat. Etter vår oppfatning kan det ikke herske tvil om at denne utviklingen representerer en alvorlig utfordring for NRK, men dette har lite med mandatet å gjøre. Vi mener at NRKs muligheter i et globalt mediemarked ligger i rollen som en norsk aktør og allmennkringkaster, og at mandatet - slik det er definert i NRK-plakaten og vedtektenes formålsbestemmelser - legger godt til rette for nettopp det.

NRKs bruk av eksterne produksjoner

Debatten om omfanget av NRKs egenproduksjoner kontra bruk av eksterne produksjonsmiljøer er på ingen måte ny. Etter MFOs oppfatning bør det pågå en kontinuerlig, konstruktiv debatt om slike spørsmål, men det er neppe hensiktsmessig å regulere slike forhold nærmere i NRK-plakaten eller andre steder.

NRKs behov for å opprettholde egen produksjonskapasitet og -kompetanse, så vel som behovet for skape grunnlag for eksterne miljøer, varierer fra område til område. Det må derfor kunne overlates til NRK selv å finne det til enhver tid riktige balansepunktet, ut fra egne behov og den løpende debatten som helt sikkert kommer til å fortsette.

Med vennlig hilsen

Musikernes fellesorganisasjon

Forbundet for Utøvende Kunstnere og pedagoger

Hans Ole Rian
Forbundsleder

Odd Langklopp
Seniorrådgiver